

LLIBRES

Dues novel·letes que eixamplen el gènere

JORDI LLAVINA

● Són dues novel·les que en aparença no tenen res en comú. Però quan el lector se submergeixi ara en l'una, després en l'altra, constatarà que el terme «novel·la» es fa, per a totes dues, una mica estret. Com les aigües que banyen l'excursió rememorativa de Gracq.

La memòria recreada

Julien Gracq és un dels escriptors sèniors de la literatura francesa. *Les aigües estretes* —que s'acompanya del brevíssim *La migdiada al Flandes holandès*— constitueix un petit prodigi lingüístic, d'una complexitat miniaturista. Jo pensava en el nostre prodigiós miniaturista Marià Manent, que ens va donar aquell gran poema titulat *La neu que es fon*: «La neu que es fon és una blanca / geografia: illetes, continents; / i una zoologia: hi ha daines, arments, / foques al mar i un íbis a la tanca.»

En aquest llibret, Gracq hi descriu una excursió al llarg del riu Evre. El temps present tira, de sobte, enrere: ara s'encongeix, després s'estira. Els des-

cobriments inaugurals conviuen, en la magnífica pintura de les paraules, amb la referència a alguns esguerros o a fragments del paisatge que envleixen malament. El text desplega una extrema capacitat evocadora, que anem gustant com «la cremor àcida i assedegadora de la llimonada tèbia». Hi ha elegia, i tant!, però hi ha encara més el gravat d'una pàgina d'estiu. D'una pàgina d'estiu memorable, de l'edat en què els dies eren llargs i el temps sense fi, inabastable. Esmorzars damunt l'herba, el joc de la llum en la pell de l'aigua, les aromes i els cants dels ocells. Aquell trajecte del riu recuperat, que ens fa descobrir, com països ben diversos, raconades amples i d'altres de molt més ombrívols i angostos.

Julien Gracq —l'autor del cèlebre *Le rivage des Syrtes*— diríem que és un estilista d'una altra època: per l'alè de la frase, per la impregnació lírica de la seva prosa, per l'obsessió pel detall. La memòria, almenys des de Proust, és el tema literari per excel·lència. En *Les aigües*

estretes (que, malgrat les diferències evidents, es podria relacionar amb *El tramvia*, de Claude Simon, per la recreació de la memòria), els records juvenils del protagonista es fan indistriables de la memòria de les seves lectures de l'època. Els llibres, en el cas de Gracq, il·luminen passatges de la pròpia vida. Balzac o Poe són habitants naturals, antics, d'aquest riu de la vida, que remunta als orígens. Al capdavant, Gracq ens presenta la descripció d'un paradís: «On no es mostraven enlloc els estigmes del treball».

Cesário Verde

Cesário Verde va ser un poeta portuguès que va viure a la segona meitat del segle XIX. Només va tenir temps d'estar-se 31 anys en aquest món (el va consumir la tuberculosi), però avui dia forma part del cànon lusità. El poeta Fernando Pessoa el va valorar molt, per exemple.

Un clavo en el corazón, de Paulo José Miranda (1965), és una novel·la brillant, que es planteja com una llarga carta

d'un amic de Cesário Verde, Tiago da Silva Pereira, al mateix poeta. De fet, el primer estímul per a aquesta carta és tractar el comentari personal del poema *El sentiment d'un occidental*. El que passa és que, a mesura que avancem en la lectura, anem constatant que les notes al poema verdià —sempre molt elogioses— no són més que un pretext per abordar molts altres temes. Per exemple, el difícil encaix de poesia i vida per a un líric com Verde (o, dit amb unes altres paraules: «*el desencuentro entre el alma y el mundo*»). Resulta que Cesário es va enamorar bojament de la germana del seu corresponsal, i aquest intenta dissuadir-lo de continuar insistint a la noia, perquè ell ha d'estar —defensa en la lletra— per la seva gran comesa en aquest món: el conreu del vers («*Olvida el amor, olvida a las mujeres, concéntrate en tu trabajo, en tus poemas*»).

El llibre, forjat en un agradable estil epistolar i assagístic, va repassant, però, molts altres temes. Com el de l'estil i el geni d'un autor. Aprofundeix

també en la querrela entre clàssics i romàntics. Apunta, com deia, idees que van fent l'exegesi del poema de Verde —que s'encara «a la realitat d'una ànima contemporània»—. Pondera la poesia de l'autor —que és poesia, i no només crònica— i aprofita per blasmar, una vegada i una altra, les dones i aquesta baixa passió de l'amor que elles mateixes s'encarreguen d'encomanar als mortals humans (masculins, vull dir). La ideologia forma part de la fi de segle: «*No creas en la felicidad, amigo mío. Fue inventada para disculpar la falta de talento y de perseverancia*». Novel·la molt interessant i, com la de Gracq, a cavall entre gèneres.

► LES AIGÜES ESTRETES / LA MIGDIADA AL FLANDES HOLANÈS

Julien Gracq. Traducció de Ramon Girbau. Quaderns Crema. 72 pàgines.

► UN CLAVO EN EL CORAZÓN

Paulo José Miranda. Traducció d'Antonio Sáez Delgado. Periférica. 120 pàgines.

abertis

13 de juny del 2007 Junta General Ordinària d'Accionistes

Abertis Infraestructuras anuncia la celebració de la seva Junta General Ordinària d'Accionistes, el proper dimecres 13 de juny, en segona convocatòria.

Dia: dimecres 13 de juny

Hora: 12:00

Indret:

Palau de Congressos de Catalunya,
avinguda Diagonal, 661-671, de Barcelona.

www.abertis.com

Telèfon de l'accionista: 902 30 10 15

